

Latvijas Meža nozares arodbiedrība

Kristīne Rapa, 07.11.2025.

S - VIENĪBĀ

LM

Kristīne Rapa

- Pirmā darba vieta pēc LU (BVEF) absolvēšanas – AS «Bolderāja»
- 2000. – 2016. darbs AS «Latvijas Finieris»
- Maģistra grāds LU vadības zinātnēs
- 2016. – 2022. «Latvijas Finiera» arodorganizācijas priekšsēdētāja
- No 2022. gada oktobra LMNA priekšsēdētāja
- Šobrīd arī EFBWW Meža un saistīto nozaru apakškomitejas prezidente

**Kas jums ir svarīgi
daba vietā?**

Darba līgums, tā saturs?

Darba samaksa?

Darba laika organizācija?

Darbinieku pārstāvība?

Koplīgums?

Saistošo starptautisko normu
ievērošana?

The image shows the front cover of the Constitution of Latvia. The cover is dark red with white text. At the top, there is a small emblem. Below it, the title 'Latvijas Republikas Satversme' is printed in a large, serif font. Underneath, the title is repeated in several other languages: Latvian, Lithuanian, French, English, German, and Russian. The background of the image is a blurred stack of books on a shelf.

Latvijas Republikas
Satversme

Latvija Republika
Satversme

Leţuva Republika
Pūojpandōks

Constitution
de la République de Lettonie

The Constitution
of the Republic of Latvia

Verfassung
der Republik Lettland

Latī Vabariķi
pūhiseadus

Latvija Respublika
Konstitucija

Конституция
Латвийской Республики

«108. Strādājošajiem ir tiesības uz koplīgumu, kā arī tiesības streikot. Valsts aizsargā arodbiedrību brīvību.»

Darba attiecību tiesiskais regulējums

Regulē:

- Satversme
- Latvijai saistošās starptautisko tiesību normas
- Darba likums
- Arodbiedrību likums
- Noteikumi – MK un pašvaldību
- Darba koplīgums
- Darba kārtības noteikumi

Tiesiskais regulējums

1

Darba tiesību principi

Vienlīdzība,
Apvienošanās brīvība

2

Darba likums

Darba tiesības
regulējošo normu
pamatlikums

3

MK noteikumi

Par minimālo darba algu,
Par darbnespējas lapu
izsniegšanu,
Obligāto sociālo
apdrošināšanu utt.

4

Darba koplīgums

Īpašs tiesību avots
darba tiesiskajās
attiecībās

5

Atlīdzības likums

Attiecas uz valsts un
pašvaldību institūciju
amatpersonām

Kas ir DARBINIEKS

- Fiziska persona
- Ir darba līgums
- Ir nolīgta darba samaksa
- Veic noteiktu darbu darba devēja vadībā
- Visām pazīmēm jāpastāv vienlaikus

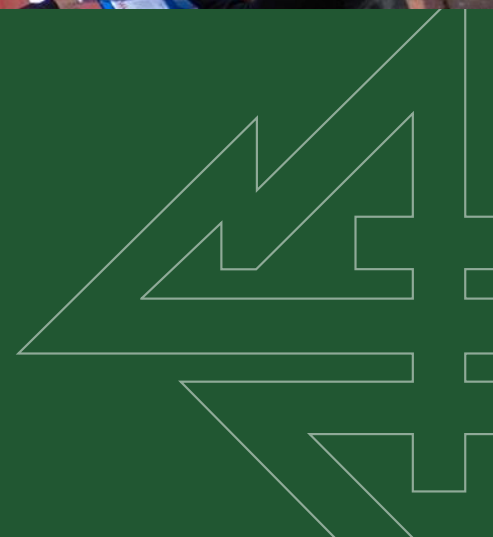
Kāds ir DARBA LĪGUMS

- Slēdzams rakstiski
- Abām pusēm ir gan tiesības, gan pienākumi
- Pastāvīgs / terminēts
- Pārbaudes laiks
- Atšķirīgas attieksmes aizliegums
- Diskriminācijas aizliegums

! Visi prasījumi, kas izriet no darba tiesiskajām attiecībām, noilgst divu gadu laikā, ja likumā nav noteikts īsāks noilguma termiņš

**KAD VIENS PATS VAIRS
NAV PIETIEKAMI: KĀPĒC
VAJADZĪGA KOPIĢA
BALSS?**

Darbinieku pārstāvība:

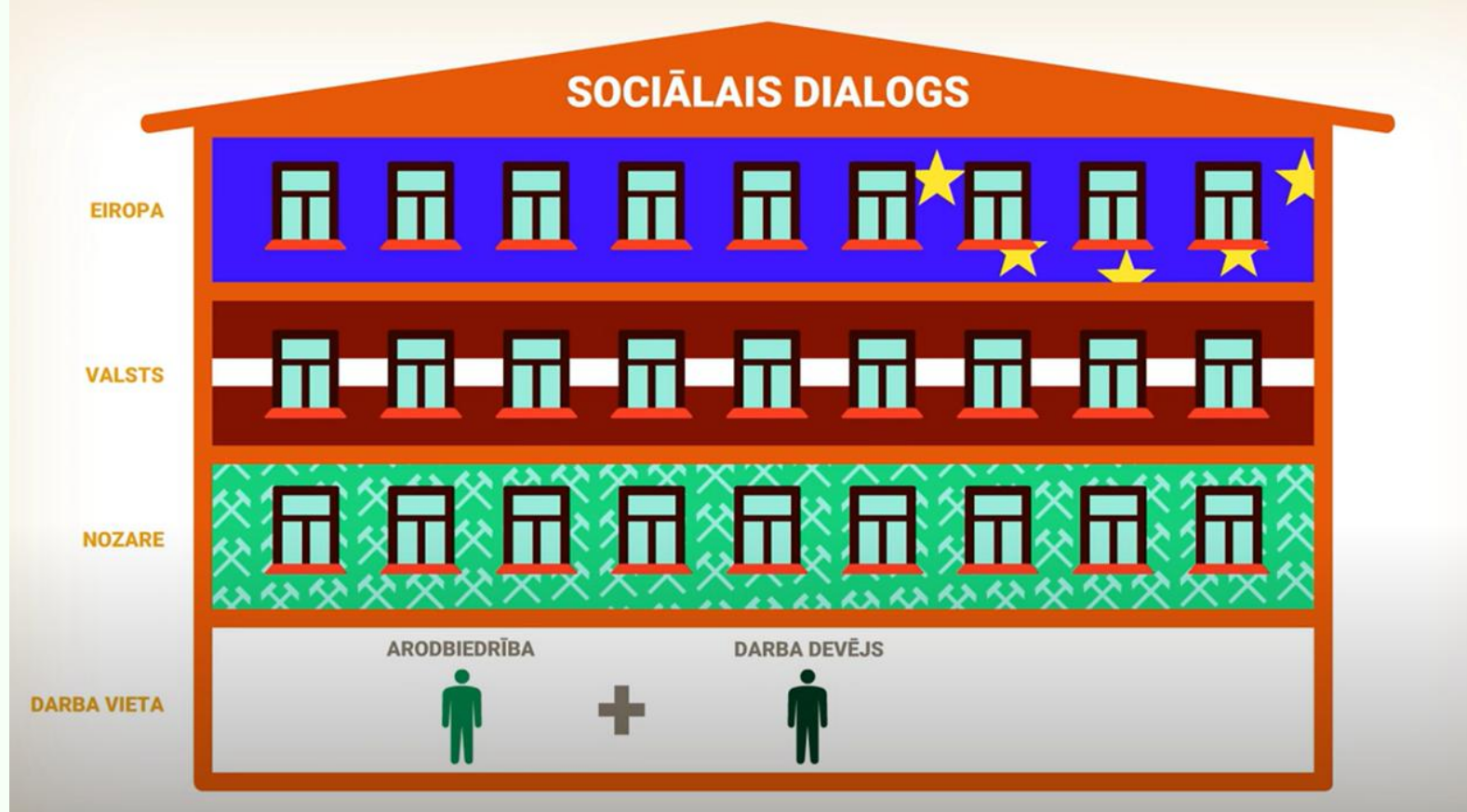
- **Darbinieku
arodbiedrība**
- **Vēlēti darbinieku
pilnvaroti pārstāvji**

Nodrošina:

- Darbinieku kolektīvo aizsardzību
- Sociālo dialogu

Ko var DARBINIEKU PĀRSTĀVJI

- pieprasīt un saņemt informāciju par uzņēmuma ekonomisko un sociālo stāvokli un iespējamām tā izmaiņām
- saņemt informāciju un konsultēties ar darba devēju, pirms tas pieņem tādus lēmumus, kuri var skart darbinieku intereses, it īpaši lēmumus, kuri var būtiski ietekmēt darba samaksu, darba apstākļus un nodarbinātību uzņēmumā
- piedalīties darba samaksas noteikumu, darba vides, darba apstākļu un darba laika organizācijas noteikšanā un uzlabošanā, kā arī darbinieku drošības un veselības aizsardzībā
- uzraudzīt, kā darba tiesiskajās attiecībās tiek ievēroti normatīvie akti, darba koplīgums un darba kārtības noteikumi

Sociālais dialogs

ES tiesību un sociālo pamatprincipu realizācijas mehānisms

Sociālā dialoga rezultāts – KOPLĪGUMS

Koplīguma izstrāde un ieviešana ir viena no arodbiedrības centrālajām funkcijām, kas sniedz būtisku labumu gan individuāliem darbiniekiem, gan kolektīvam kopumā.

Parasti ietver:

- Papildu apmaksātus atvaļinājuma vai brīvdienu veidus
- Uzlabotu slimības lapu apmaksas režīmu
- Labvēlīgākus darba un atpūtas laika nosacījumus
- Papildu sociālās garantijas
- Papildu samaksu par darbu
- Aizsardzību atlaišanas situācijās
- Darbinieku līdzdalību un informēšanu
- Mācības un profesionālo izaugsmi
- u.c. labumus

ES Minimālās algas direktīva (oktobris 2022) paredz:

dalībvalstīm, kurās koplīgumu pārklājuma līmenis ir **zemāks par 80% sliekšni**, jānodrošina kolektīvo sarunu veicināšanai nepieciešamo apstākļu sistēma, to nosakot ar likumu pēc apspriešanās ar sociālajiem partneriem vai vienojoties ar tiem. Šīm dalībvalstīm arī **jāizstrādā rīcības plāns**, kā tiks veicināta koplīgumu pārklājuma palielināšana.

Rīcības plāns:

- ✓ skaidrs laika grafiks un konkrēti pasākumi
- ✓ regulāra plāna pārskatīšana un atjaunošana
- ✓ plāna publiskošana un paziņošana Eiropas Komisijai

Koplīgumu pārklājums – uzdevums ES dalībvalstīm

24 million people could benefit from the Minimum Wage Directive

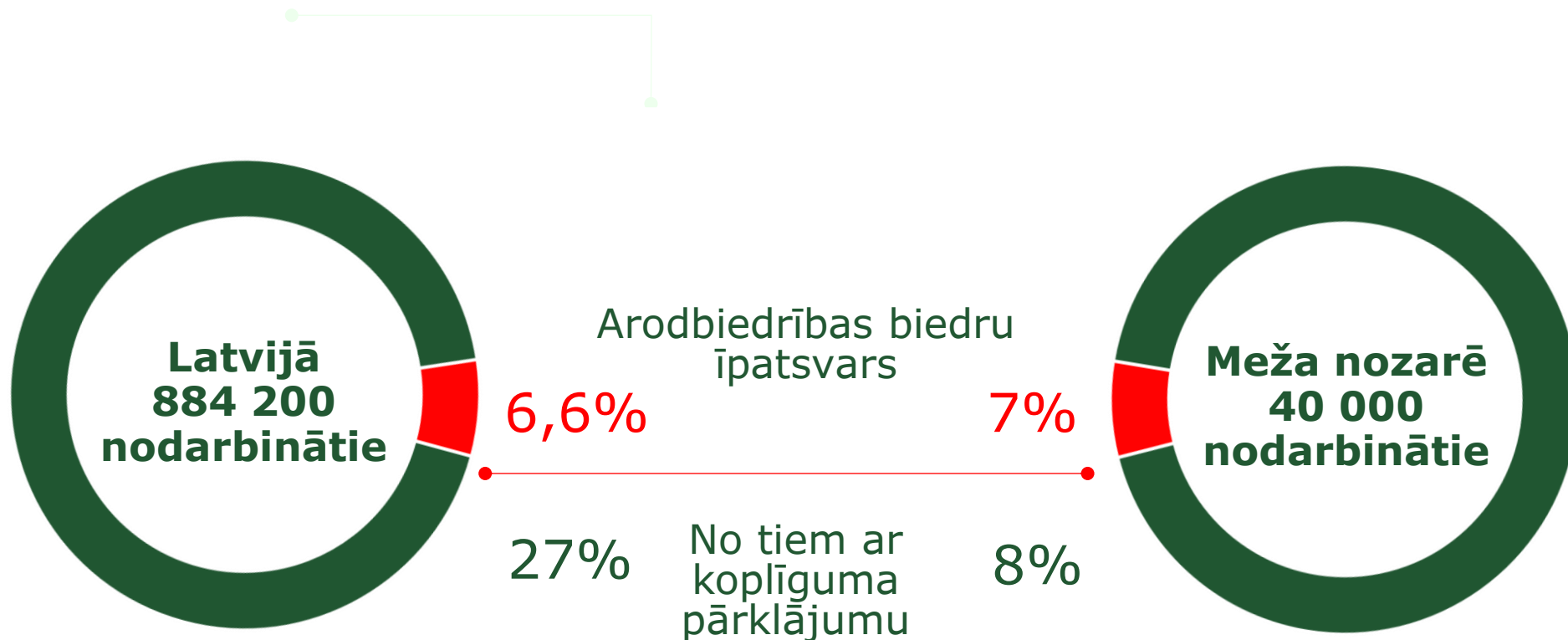
**LET'S
MAKE IT
WORK**

The European Pillar
of Social Rights
Action Plan

European
Commission

Kas notiek Latvijā?

Vai nezaudēsim konkurētspēju?

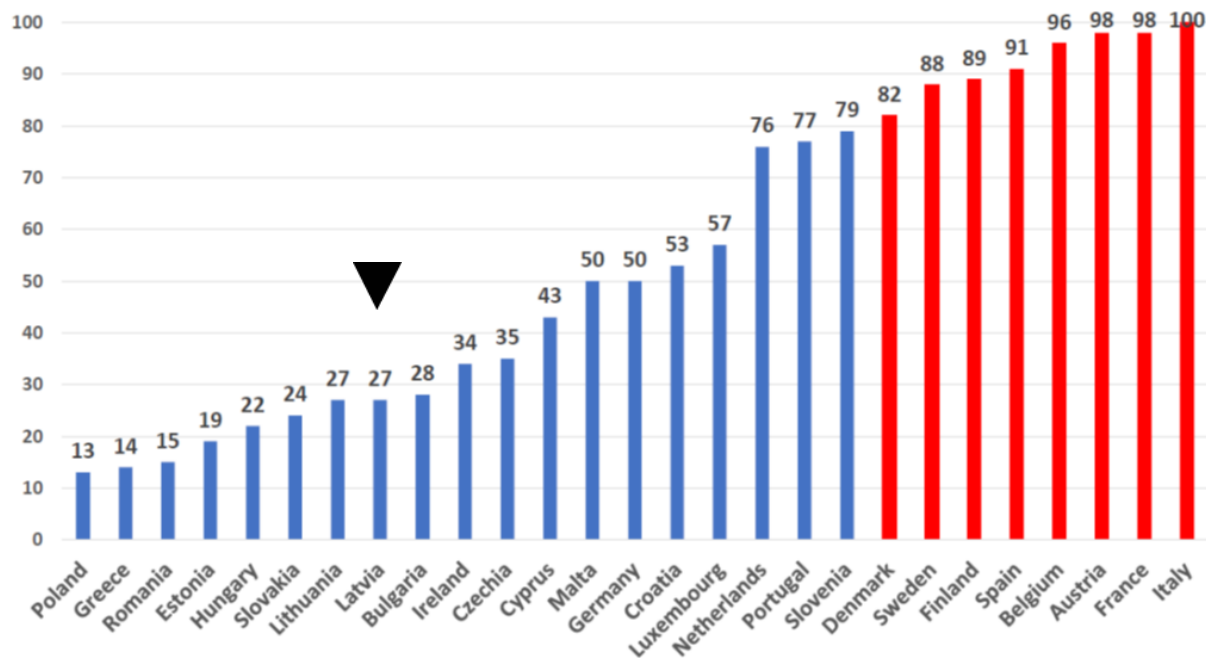
Kā Latvijas uzņēmumus pēc ilgtspējas kritērijiem vērtēs partneri un klienti?

Sociālais dialogs = apgrūtināta saimnieciskā darbība?

Collective Bargaining Coverage

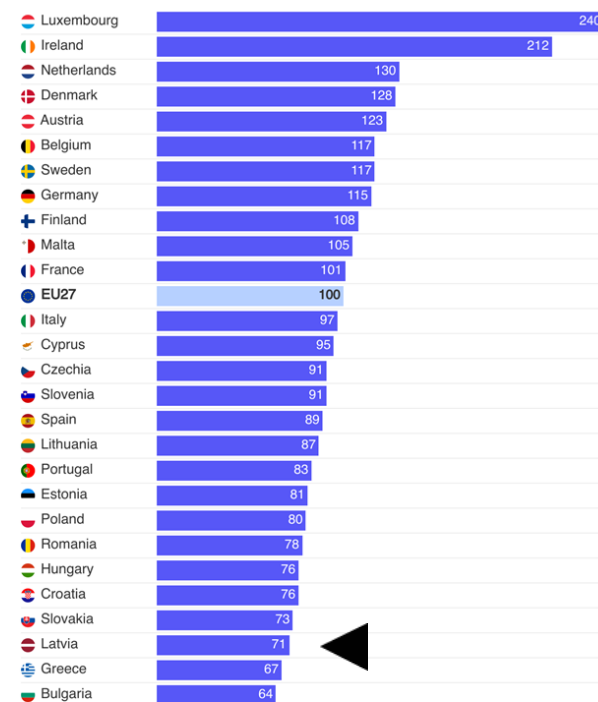
(2021 or most recent year available)

Dr. Torsten Müller, ETUI, 3 December 2024

GDP per capita of EU member states in 2023

Index where 100 is equal to the EU27-average.

In purchasing power parities.
Source: Eurostat - Created with Datawrapper

**Kas notiek meža
nozarē?**

- ✓ Kāds ir kopējais **nozares tēls** daba ņēmēju acīs?
- ✓ Vai ir **vienota nostāja** par darbinieku sociālo aizsardzību?
- ✓ Vai nozarē ir kolektīvo sarunu veicināšanai nepieciešamo apstākļu **sistēma**?
- ✓ Kurš uzņemas **līderību** un rāda piemēru?

Latvijas Meža nozares arodbiedrība

- Arodbiedrības kokapstrādē 20.gs. sākumā
- LMNA dibināšana mūslaikos 1990.gada 7.aprīlī, 35 tūkstoši biedru
- Viena no LBAS dibinātājām 1990. gada maijā
- 1991. gadā parakstīta nozares ģenerālvienošnās

Kopā panākam vairāk!

2850 biedri

LMNA šobrīd apvieno vairāk nekā 7% no darba ņēmējiem Latvijas meža un saistītajās nozarēs.

96% ar koplīgumu

Biedru intereses aizstāv četri spēcīgi koplīgumi – sociālā dialoga rezultāts, kas veicina ikviena darbinieka labbūtību.

6. lielākā

Pēc biedru skaita esam sestā lielākā Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības dalīborganizācija.

Dalība meža nozarē

LMNA ir:

- LMSP dibinātāja
- Meža konsultatīvās padomes locekle
- Kokrūpniecības NEP biedre

Dalība starptautiskajās organizācijās

Spēks slēpjas sadarbībā.

Regulārā pieredzes apmaiņā ar citu valstu arodbiedrībām un starptautiskajām organizācijām mēs stiprinām arī mūsu biedru tiesības Latvijā.

**European
Federation of
Building and
Woodworkers
(EFBWW)**

Eiropas arodbiedrību organizācija, kas pārstāv būvniecības, kokapstrādes, mežsaimniecības un saistīto nozaru darbiniekus. EFBWW sastāvā ir 77 arodbiedrības 36 valstīs ar kopumā 1,5 miljoniem biedru.

**Building and
Wood
Workers'
International
(BWI)**

Globāla arodbiedrību federācija, kas pārstāv būvniecības, kokapstrādes, mežsaimniecības un saistīto nozaru darbiniekus visā pasaulē. BWI sastāvā ir vairāk nekā 350 arodbiedrības 117 valstīs, kas apvieno vairāk nekā 12 miljonus biedru.

Tuvākajā nākotnē

Lobijs

Iespēja lobēt priekšlikumus un iniciatīvas valsts un Eiropas līmenī

Ilgtspēja

Arodbiedrība kā sociālais partneris runājot par nozares un uzņēmumu ilgtspēju

Sertifikācija

Arodbiedrība kā sociālais partneris sertifikācijas jomā (FSC, PEFC)

Mērķis

Esošā labā prakse – kā izplatīt plašāk?

Risinājums

Nozares pašattīrīšanās – sociālais dialogs

SPĒKS – VIENĪBĀ JAU 35 GADUS

**Latvijas
Meža nozares arodbiedrība**

Skaistkalnes iela 1,
Rīga, LV-1004

E-pasts: Imna@Imna.lv
Tālrunis: +371 291 903 66

www.Imna.lv